

Дубова О. А., кандидат ветеринарних наук, доцент
Згозінська О. А., кандидат ветеринарних наук, доцент
Потапенко І. В., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
Поліський національний університет, м. Житомир
e-mail: ksenya_sss@ukr.net

ЕПІЗООТИЧНА СИТУАЦІЯ ЩОДО ЦИСТОІЗОСПОРОЗУ СОБАК У ДАРНИЦЬКОМУ РАЙОНІ м. КИЄВА

Вступ. Цистоізоспороз – це протозойне захворювання групи кокцидіозів, спричинене паразитами родини *Isoospora (Cystoisospora)* [3]. Клінічно захворювання проявляється розладами травлення, схудненням, для цуценят цистоізоспороз може закінчуватись летально [2, 4]. Джерелом інвазії є хворі тварини та інвазовані гризуни. Зараження також може відбуватись через поїдання переносників ооцист або їх органів.

Зростання контактів між тваринами, антисанітарні умови, стрес, неконтрольоване збільшення кількості бродячих собак, низький рівень ветеринарного обслуговування безпосередньо впливають на розповсюдження паразитарних захворювань, у тому числі і цистоізоспорозу [1, 5].

Метою досліджень було з'ясувати епізootичну ситуацію та особливості розповсюдження цистоізоспорозу серед собак у Дарницькому районі м. Києва у період з 2018 по перше півріччя 2020 рр.

Матеріали і методи дослідження. Аналіз інвазування собак *Cystoisospora canis* проведений за період 2018-перше півріччя 2020 рр. Матеріалом для досліджень була статистичні дані журналів реєстрації амбулаторного прийому тварин, які надходили у ветеринарні клініки Дарницького району м. Києва.

Результати дослідження. За результатами опрацювання статистичних даних за період 2018-2020 рр. захворювання паразитарної етіології було діагностовано у 36 % пацієнтів. Серед діагностованих інвазійних хвороб провідне місце належало бабезіозу собак (ЕІ = 55,2 %). Вагому частку серед паразитозів займали гельмінтози – токсокароз та токсаскароз, дипілідіоз, трихуроз та інші (ЕІ = 23,35 %). Із ектопаразитарних захворювань у собак найчастіше реєстрували акарози (демодекоз і отодектоз) (ЕІ = 5,9 %), ентомози (ктеноцефалідоз та триходектоз) у 5,3 % випадків. Найменш чисельну групу інвазійних захворювань склали кишкові протозоози – цистоізоспороз (моноінвазія) діагностували у 7,6 % пацієнтів, гіардіоз – 2,7 %. Варто зазначити, що у 8,7 % випадків зафіксовано інвазування

собак збудниками *Cystoisospora canis* у асоціації з гельмінтами (токсокарами, дипілідіями та трихурисами), особливо у цуценят віком до 6-ти місяців.

Аналіз даних щодо захворюваності собак на цистоізоспороз серед різних вікових груп свідчить про різку тенденцію спадання показника ЕІ за збільшення віку тварин. Так, з-поміж усіх випадків зараження (включно з випадками асоційованої інвазії), цистоізоспорами інвазувались переважно собаки у віці від 2 до 4-ох місяців (61,6 % тварин) та цуценята віком до 2-ох місяців (26,2 % собак). У віковому аспекті найменш вразливими були тварини від 4-ох місяців до 1-го року (8,63 %)

Серед тварин старшого віку (більше 1-го року) зустрічались лише поодинокі випадки зараження *C. canis* за низьких значень показника ПІ (1–5 ооцист *C. canis* у полі зору мікроскопа). Така низька інтенсивність зараження собак вказує на їх паразитоносійство.

Залежність розповсюдження цистоізоспорозу у собак Дарницького району м. Києва від пори року не виявлена. Так, екстенсивність зараження м'ясоїдних тварин восени відповідала 25 %; взимку – 21,4 %; навесні – 24,4 %; влітку – 29,2 %.

Висновки. 1. Екстенсивність цистоізоспорозу у собак становила 16,3 %, із них 8,7 % – в асоціації з гельмінтозами та 7,6 % – у вигляді моноінвазії.

2. Найбільш сприйнятливими до цистоізоспорозу є цуценята до 4-місячного віку. Ці дані є надзвичайно важливими для визначення оптимального часу для проведення профілактичної обробки.

3. Розповсюдження цистоізоспорозу у собак не має чітко визначеної сезонності, оскільки більшість досліджених собак проживає в квартирних умовах. Сезонність хвороби може проявитися через коливання народжуваності приплоду.

Література

1. Воложанинова Н. В. Эпизоотическая ситуация по паразитарным болезням собак в городах Крыма. *Научные труды ЮФ НУБиП «Крымский агротехнологический университет»*. Серия : *Ветеринарные науки*. 2013. № 155. С. 59–63.

2. Калюжный С. И. Кишечные паразитозы собак и меры борьбы при микстинвазии (токсокароз+цистоизоспороз) у щенков : автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. вет. наук : 03.00.19. Саратов, 2000. 23 с.

3. Протозойні хвороби тварин / О. А. Дубова та ін.; за ред. О. А. Дубової. Біла Церква, 2019. С. 103–114.

4. Хохлова Л. А., Васильева В. А. Цистоизоспороз кошек и собак. *Наука и образование в XXI веке: Сб. науч. тр. Междунар. науч.-практ. конф.*, Москва, 30 сентяб. 2017 г. Москва, 2017. С. 25–26.

5. Mitchell, S.M., Zajac, A.M., Charles, S., Duncan, R.B., Lindsay, D.S. *Cystoisospora canis* Nemeséri, 1959 (syn. *Isospora canis*), infections in dogs: clinical signs, pathogenesis, and reproducible clinical disease in beagle dogs fed oocysts. *The Journal of Parasitology*. 2007. Vol. 93, Iss. 2. P. 345–352.